

ПРОБЛЕМИ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Михальчик Л.Ю., Борщ А.Ю.

Україна, м. Хмельницький, Хмельницький національний університет

Abstract: *In the article basic problems are investigational in the field of government control of export activity, the unfavorable terms of environment, that prevent to development of export potential of the Ukrainian enterprises, are distinguished.*

Keywords: *Export, competitiveness, potential of country, government control of export activity.*

Анотація: *у статті досліджено основні проблеми у сфері державного регулювання експортної діяльності, виділено несприятливі умови зовнішнього середовища, які перешкоджають розвитку експортного потенціалу українських підприємств.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах, при тенденції закріплення від'ємного зовнішньоторговельного сальдо України, при існуванні жорсткої конкуренції виробників продукції перед органами державного управління постало важливе завдання – удосконалити та сприяти розвитку експортного потенціалу українських підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемами, які перешкоджають розвитку українського експорту, а також можливими шляхам їх вирішення займалися так вчені: В. Мовчан, Т. Мельник, Л. Івашова, Ю. Верланов, Н. Осадча, О. Школьнік, І. Орлик, Н. Резнікова та ін. Варто відзначити, що проблема покращення стану експортного потенціалу України залишається відкритою. Вивчення та аналізу потребують сучасні умови розвитку експортного потенціалу українських підприємств, проблеми та перешкоди на шляху завоювання позицій на міжнародному ринку потребують глибокого вивчення, аналізу та удосконалення з метою формування потужного та конкурентоспроможного експортного сектору економіки.

Метою даної статті є дослідження проблем у сфері державного регулювання експортної діяльності українських підприємств, визначення напрямів розвитку та практичних заходів удосконалення, враховуючи сучасний стан економічного і соціального розвитку України.

Виклад основного матеріалу. На український експорт впливають і зовнішні, і внутрішні чинники. З-поміж внутрішніх чинників, які мають проблемний характер, можна виділити:

а) порівняно з нормами міжнародної практики у сфері управління експортною діяльністю, українське законодавство в цій сфері є мінливим та недосконалим;

б) низька конкурентоспроможність вітчизняної промислової продукції, призначеної для експорту;

в) українські підприємства не в змозі інвестувати проекти, орієнтовані на експорт, оскільки фінансовий стан більшості підприємств важкий [1, с. 63];

г) вітчизняні системи сертифікації та контролю якості не достатньо пристосовані до вимог споживчих і екологічних характеристик продукції, яка реалізується на міжнародному ринку;

д) випереджаюче зростання цін на продукцію та послуги природних монополій у порівнянні зі збільшенням цін на вироби обробної промисловості та продукцію агропромислового комплексу [2, с. 55];

е) більшість українських підприємців не мають достатнього рівня знань у сфері експортного законодавства.

Внутрішні чинники, які зазначені вище помітним чином стримують розвиток експортного потенціалу України. Але варто зазначити, що не лише внутрішні чинники заважають українським експортерам міцно закріпитись на міжнародному ринку.

Зовнішні чинники також відіграють не останню роль, а саме:

а) протягом останніх років, конкуренція на міжнародному ринку стрімко зростає;

б) наслідком впровадження у виробництво провідними підприємствами світу інноваційних технологій є підвищення вимог споживачів до якості продукції;

в) розвинені країни підтримують своїх експортерів за кордоном, а також використовують нові форми протекціонізму;

г) збереження елементів дискримінації українських експортерів за кордоном; низький світовий рейтинг надійності України для кредитів та інвестицій [3, с. 136], що ускладнює використання іноземних фінансових ресурсів для розвитку експортного потенціалу країни;

д) політика української інтеграції в напрямі міжнародної економічної інтеграції не є ефективною.

Врахувавши чинники, які визначають стан державного регулювання експортного потенціалу сьогодні, можна сказати, що необхідним є формування цільової системи заходів державного стимулювання та вдосконалення експорту, тим паче що на сьогодні

в Україні не існує окремої офіційно затвердженої стратегічної програми сприяння експорту.

На нашу думку, найбільш ефективним засобом вирішення даної проблеми є в першу чергу фінансове сприяння держави українським експортерам, яке включатиме залучення коштів державного бюджету, яке передбачає:

- а) використання механізмів кредитування експорту;
- б) страхування експортних кредитів;
- в) надання державних гарантій.

Але потрібно пам'ятати, що заходи, які стимулюватимуть експорт вітчизняних підприємств із залученням бюджетних коштів, мають відповідати вимогам СОТ, що визначають прийнятій в світовій практиці порядок надання державної підтримки експорту. Таким чином, формування ефективного механізму державного регулювання експортної діяльності українських підприємств потребує вирішення органами державного управління завдань, які представлені на рисунку 1.

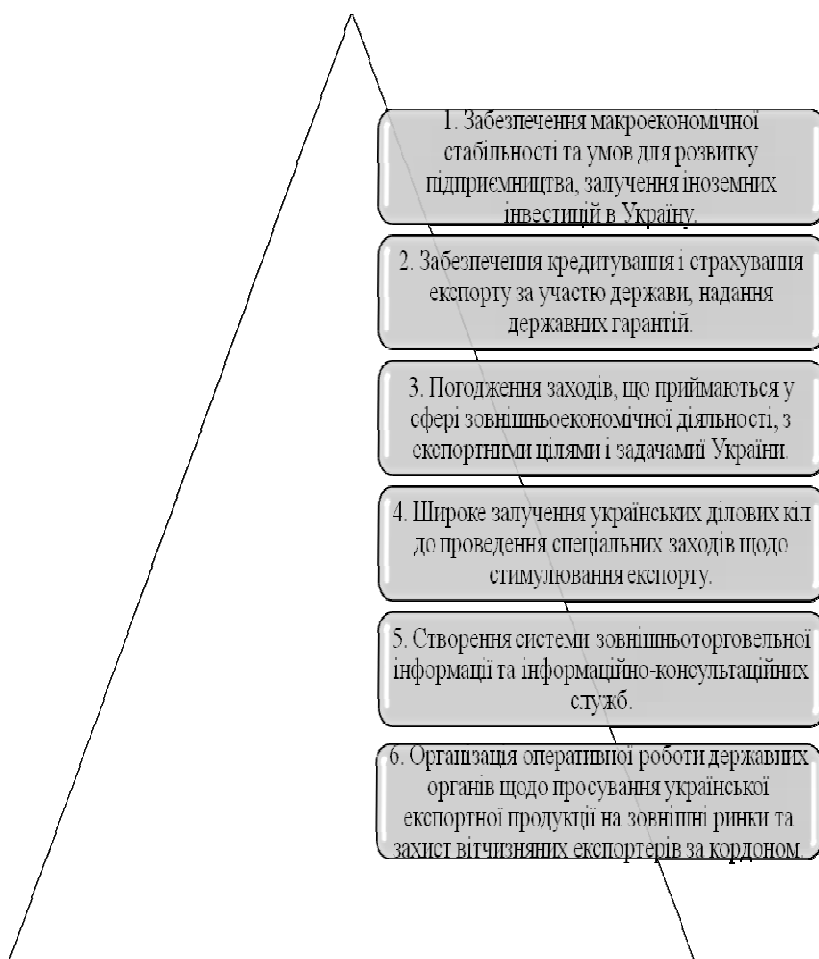

Рисунок 1 – Завдання, які необхідно вирішити, щоб сформувавши ефективний механізм розвитку і реалізації експортного потенціалу України

Необхідно переглянути банківську політику кредитування підприємств. Адже, сьогодні українські підприємства майже не користуються послугами інструментів торговельного фінансування, які пропонуються на ринку українськими банками.

Причиною цьому є те, що в Україні вартість торговельного фінансування є значно вищою, ніж в багатьох країнах-партнерах. Вітчизняним підприємцям вигідніше скористатись непрямим фінансуванням завдяки закордонним партнерам, ніж звертатись до українських банків.

Отже, для того щоб розглянути систему спеціалізованого кредитування експорту, Україні в першу чергу необхідно знизити вартість банківських послуг.

Одним із пріоритетних завдань є підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на зовнішньому ринку. Для цього потрібно переглянути систему сертифікації експортної продукції і налаштувати її згідно з міжнародними стандартами.

Висновки. Держава повинна приділяти значну увагу і прикладати максимум зусиль на подолання проблем, які існують у сфері розвитку експортного потенціалу. І почати вирішення перерахованих проблем потрібно з найголовнішого – законодавства.

Нейтралізація негативних факторів дозволить створити сприятливі умови для динамічного розвитку експортного потенціалу вітчизняних підприємств на основі прогресивної зміни спеціалізації та підвищення конкурентоспроможності національної економіки, підвищити якість української продукції і закріпити позиції національних експортерів на традиційних ринках збуту продукції та сприяти виходу на нові зовнішні ринки.

Література:

1. *Управління експортним потенціалом України: монографія / А.А. Мазаракі [та ін.]; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – К.: КНТЕУ, 2007. – 210 с.*

2. *Верланов Ю.Ю. Передумови формування зовнішньоторговельної політики країни в контексті економічної безпеки / Ю.Ю. Верланов, А.А. Васильєв // Наукові праці Чорноморського державного університету ім. П. Могили. – 2009. – Т. 64. – Вип. 51. – С. 53 – 59.*

3. *Осадча Н.В. Системне уявлення щодо регуляторного митного режиму в умовах глобалізації зовнішньоекономічної діяльності / Н.В. Осадча // Вісник економічної науки України. – 2009. – № 1. – С. 134 – 145.*

4. *Мовчан В. Політика сприяння експорту в Україні після адміністративної реформи / В. Мовчан. – К.: ПРООН, 2012. – 43 с.*